

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

3. A felső-orbói lajtamészről tett észleleteimet a következőkben kívánom összefoglalni.

Legelsőbben is ezen felső tertiaer tenger öblének terjedelmét s üledékének szintárait kívántam megvizsgálni.

A tapasztaltak után már nem csodálkozom, hogy oly nagy és változatos számával találkozunk az echinideknek.

Az egész vonalon ezt találtam a legnagyobb öblöknek. Itt nyulik be legmélyebben egyfelől a felső jura, másfelől pedig a Neocom rétegeinek hegységei közé.

Nem tévedek, ha szélességét két kilometer s hosszát három kilométerre teszem.

Ezen csendes, iszapos vagy homokos medenczében sok új alak keletkezhetett, azon tapasztalati tények alapján, hogy az echinidek legnagyobb száma nem sík tenger lakó, hanem inkább partmenti tanyázó volt.

Én a felső-orbói üledékes képződményt, a mondottak alapján, csendes és nyugalmas viszonyok közötti lerakodásnak vélem, s ebből magyarázom ki az echinidek alakjainak nagy változatosságát, mely nagy változatosságáról a Bethlen-főtanoda gyűjteménye teszen bizonyosságot.

A szintájakat illetőleg, a legfelsőbb, tehát a durva mészkőben inkább a nagyszabású clypeasterekkel, — a közép szintájban, illetőleg a vörös meszes, homokos iszapban, a schizaster-félékkel, — a legalsóban, a kékes meszes, homokos, agyagos márgában pedig a clypeasterek kisebb szabású változatos alakjaival találkozunk.

A mi pedig a bujturi és lapugyi kővületekkel egészen megegyező kővületeknek előfordulási viszonyait illeti, arra nézve úgy vélekedem, hogy minden jel arra mutat, miszerint a neogen tengernek ezek képezték utócsapadékát, még pedig annak legvégső zugában, mely már nem bir többé a lajtaképlet jellegeivel.

Ezen jelentésemben csak vázát kívántam adni a viszonyoknak — szakszerű leírását későbbre tartva fenn. Nagy-Enyed, 1887. máj. 9.

Herepey Károly.